

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 474/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Václavom Jaroščiakom, M. Rázusa 14, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 882/2015 z 28. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená 20. júna 2017, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného

práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 882/2015 z 28. februára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že žalobou podanou 11. marca 2003 na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) sa žalobkyňa [REDAKOVANÉ] domáhala od žalovaného v 1. rade (sťažovateľ) a žalovaného v 2. rade [REDAKOVANÉ] určenia, že kúpna zmluva uzatvorená medzi sťažovateľom ako kupujúcim a žalovaným v 2. rade ako predávajúcim o predaji spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/6 k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaným v ústavnej sťažnosti je neplatná. Svoju žalobu odôvodnila tým, že žalovaný v 2. rade ako jeden zo spoluvlastníkov nehnuteľností nerešpektoval zákonné predkupné právo a bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov previedol svoj podiel na sťažovateľa (taktiež spoluvlastníka nehnuteľnosti). Žalovaný v 2. rade argumentoval tým, že nebol povinný ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel ostatným spoluvlastníkom, pretože sťažovateľ je jeho bratranec, išlo teda o blízky vzťah. Okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 54/03-65 z 29. januára 2004 návrhu žalobkyne vyhovel. Na odvolanie žalovaných však Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V priebehu odvolacieho konania vstúpila do konania na miesto žalobkyne obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], ktorá odkúpila jej spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach vo veľkosti 1/3 k celku. Okresný súd uznesením č. k. 2 C 54/2003-139 z 29. septembra 2007 pripustil zmenu žaloby na základe návrhu žalobkyne doručenom okresnému súde 5. apríla 2007 tak, že okrem určenia neplatnosti kúpnej zmluvy sa žalobkyňa domáhala i nahradenia prejavu vôle sťažovateľa ako predávajúceho na kúpnopredajnej zmluve v jej prospech.

3. Okresný súd rozhodnutím č. k. 2 C 54/2003-277 z 3. októbra 2008 prvým výrokom určil, že kúpna zmluva je neplatná, a druhým výrokom nahradil chýbajúci prejav vôle sťažovateľa ako predávajúceho na kúpnopredajnej zmluve v prospech žalobkyne. Krajský súd tento rozsudok zmenil svojím rozhodnutím sp. zn. 9 Co 49/2009 z 5. novembra 2009

tak, že návrh žalobkyne v celom rozsahu zamietol s odôvodnením, že ak si žalobkyňa uplatnila popri sebe dve vzájomne si odporujúce práva „a súd nemal možnosť rozhodnúť o tom, ktorému z nich vyhovie a ktorý ako nedôvodný zamietne, nakoľko by tým zasiahol do dispozičného oprávnenia navrhovateľa, neostávalo mu, než oba nároky ako vzájomne si odporujúce a vzájomne sa vylučujúce zamietnuť. Jedná sa totiž o alternatívne možnosti, ktoré vyplývajú u dotknutého spoluvlastníka z porušenia predkupného práva, ktoré nemožno vzájomne kumulovať.“.

4. Na dovolanie žalobkyne bol tento rozsudok uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 47/2010 z 25. augusta 2011 zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol: „Ak povinná osoba (jeden z podielových spoluvlastníkov) vec scudzí bez toho, že by ju ponúkla oprávnenému (ďalšiemu podielovému spoluvlastníkovi), nemá to za následok absolútnu neplatnosť zmluvy, na základe ktorej nadobúdateľ vec získal, ale oprávnený má možnosť sa dovolať relatívnej neplatnosti tejto zmluvy (§ 40a OZ) alebo sa domáhať na nadobúdateľovi (novom podielovom spoluvlastníkovi), aby mu vec ponúkol na predaj podľa § 603 ods. 3 OZ. V prípade účinného dovolania sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu nemôže oprávnený spoluvlastník úspešne domáhať, aby mu nadobúdateľ vec ponúkol na predaj, pretože ju nadobúdateľ platne nenadobudol. Záver odvolacieho súdu, že nemôže rozhodnúť, ktorému nároku vyhovie, keďže navrhovateľ uplatnil popri sebe oba nároky, ktoré sú vzájomne odporujúce, pretože by tým zasiahol do dispozičného oprávnenia navrhovateľa, preto nie je správny. Odvolací súd mal dôvodnosť každého nároku posúdiť osobitne a rozhodnúť v zmysle vyššie uvedeného výkladu. V dôsledku toho jeho rozhodnutie spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení.“

5. Krajský súd vec opätovne vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Na pojednávaní uskutočnenom 7. októbra 2013 vzala žalobkyňa s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu svoj návrh späť v časti, v ktorej sa domáhala určenia neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy a žiadala konanie v tejto časti zastaviť (aj proti žalovanému v 2. rade).

6. Predmetom konania tak zostal návrh žalobkyne na nahradenie prejavu vôle. Okresný súd v poradí tretím rozsudkom č. k. 25 C 92/2012-449 z 13. februára 2014 rozhodol tak, že nahradil chýbajúci prejav vôle sťažovateľa ako predávajúceho na kúpnopredajnej zmluve, a toto rozhodnutie krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 751/2014-478 z 27. novembra 2014 potvrdil.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie dôvodiac, že žalobkyňa (spoločnosť [REDAKOVANÉ], pozn.) nemala spôsobilosť byť účastníkom konania [podľa v tom čase platného a účinného § 237 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)], ďalej tým, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom [podľa v tom čase platného a účinného § 237 písm. f) OSP], a tým, že rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [podľa v tom čase platného a účinného § 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 882/2015 z 28. februára 2017 dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné odmietol, čo odôvodnil takto: *«V danom prípade nie je naplnený ani dôvod prípustnosti dovolania uvedený v § 238 ods. 2 O. s. p. Je síce pravdou, že dovolací súd v svojom zrušujúcom uznesení nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, že nemôže rozhodnúť, ktorému nároku žalobcu vyhovie (žalobca popri sebe uplatnil oba nároky), lebo by tým zasiahol do jeho dispozičného oprávnenia a že podal výklad ohľadne možnosti uplatnenia nárokov pri porušení predkupného práva podielových spoluvlastníkov. Žalovaný v ďalšom konaní potom, ako odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie znovu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobca vzal späť žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu a súd v tejto časti konanie uznesením zastavil, nežiadal zamietnutie žaloby s poukazom na závery rozhodnutia dovolacieho súdu. V odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým tento súd znovu žalobe vyhovel, namietal síce nesprávne právne posúdenie veci, ale len v otázke premlčania nároku a nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu. Správnosť rozsudku súdu prvej inštancie nenapádal nemožnosťou žalobcu úspešne sa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj v zmysle výkladu podaného dovolacím súdom. Keďže odvolací súd bol rozsahom a dôvodmi odvolania podaného žalovaným viazaný (§ 212 ods. 1 O. s. p.), nemožno mu vyčítať, že sa v danom prípade „odchýlil“ od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Navyše treba poznamenať, že po späťvzatí žaloby o určenie*

neplatnosti právneho úkonu a zastavení konania o tejto žalobe (žalovaný so späťvzatím nesúhlas nevyslovil a ani nepodal odvolanie voči uzneseniu o zastavení tohto konania), sa procesná situácia v konaní zmenila a nebol už ani dôvod opodstatnenosť každého nároku posúdiť osobitne. Napokon, bol to žalovaný, ktorý od začiatku konania tvrdil, že k účinnému dovolaniu sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu zo strany pôvodnej žalobkyne, nedošlo. Žalovaný preto nedôvodne namietal, že v preskúmvanej veci je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 2 O. s. p...

Nie je dôvodná ani námietka žalovaného, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., keď nepostupoval podľa § 213 ods. 2 O. s. p., hoci tak mal urobiť. Žalovaný sa totiž k otázke premlčania vo vzťahu k použitiu ustanovenia § 100 ods. 2 a § 101 OZ mal možnosť vyjadriť, jednak v samotnom hmotnoprávnom úkone dovolania sa premlčania a jednak vo vyjadrení k stanovisku žalobcu, čo v konaní pred súdom prvej inštancie aj urobil (viď č. l. 415 a 417 spisu)... Nešlo preto o prípad porušenia ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. odvolacím súdom tak, ako to nesprávne tvrdil dovolateľ. V tejto časti nejde ani o také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré by bolo pre nedostatok dôvodov, resp. pre ich rozpornosť nepreskúmateľné. Pokiaľ žalovaný dovolanie odôvodnil aj nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) treba uviesť, že súdna prax je jednotná v tom, že nesprávne právne posúdenie veci je dovolacím dôvodom, avšak na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Aj za predpokladu, že by tvrdenie žalovaného bolo opodstatnené, (najvyšší súd ho z uvedeného aspektu neposudzoval), mohlo by mať za následok nanajvyš vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, ale nezakladalo by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.»

8. Proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ nasmeroval svoju sťažnosť. Je presvedčený, že najvyšší súd nesprávne posúdil prípustnosť jeho dovolania. Zastáva názor, že v jeho veci sú dané zákonné dôvody prípustnosti dovolania, a to jednak podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP a jednak podľa § 238 ods. 2 OSP. V tejto súvislosti uvádza, že napriek tomu, že „skutočnosť odchýlenia sa odvolacieho súdu od právneho názoru odvolacieho súdu ako dôvod prípustnosti dovolania v lehote na podanie dovolania v podanom dovolaní priamo neuplatnil a nepomenoval, zastáva názor, že dovolací súd by

mal na fakt odchylenia sa odvolacieho súdu od právneho názoru dovolacieho súdu prihliadať ex offio - ako na dovolací dôvod prípustnosti dovolania s poukazom na právnu úpravu § 242 ods. 1, druhá veta O. s. p., pretože ide o takú vadu tohto konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“. Podľa jeho názoru z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že „*odvolací súd nepriamo pripustil, že skutočnosť odchylenia sa odvolacieho súdu od právneho názoru dovolacieho súdu je takou vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V rámci svojej preskúpnej činnosti však dospel k záveru, že vo veci nedošlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 O. s. p...“.* Rozhodnutie o zamietnutí žaloby by tak podľa názoru sťažovateľa nemalo byť podmieňované tým, či žalovaný odkazuje na vyslovený právny názor dovolacieho súdu. Viazanosť právnym názorom dovolacieho súdu súdmi nižšieho stupňa je takou skutočnosťou, ktorá vyplýva priamo zo zákonnej úpravy, a súdy nižšieho stupňa by mali v záujme spravodlivého súdneho konania podľa nej postupovať, a to bez ohľadu na to, či je účastníkom konania na ňu v konaní poukazované.

9. Odňatie možnosti konať sťažovateľ vidí v tom, že súd prvej inštancie mu neumožnil realizovať jeho procesné právo „*vyjadriť sa podľa § 96 OSP k späťvzatiu žaloby“* v časti určenia neplatnosti právneho úkonu. Okrem toho, aj v konaní pred odvolacím súdom došlo podľa jeho názoru k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom, a to pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania. Porovnávajúc odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov v časti riešenia námietky premlčania poukazuje na to, že kým súd prvej inštancie nepovažoval vznesenú námietku premlčania za dôvodnú, pretože nárok sa viaže k vecnému právu vlastníctva k nehnuteľnosti a vlastnícke právo je nepremlčateľné, odvolací súd uzavrel, že uplatnený nárok sa premlčuje v zákonnej trojročnej lehote. Odvolací súd tak podľa jeho názoru posúdil námietku premlčania inak než súd prvej inštancie, a preto mal v odvolacom konaní postupovať podľa právnej úpravy § 213 ods. 2 OSP a vyzvať ho, aby sa k možnému použitiu iného ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúceho inštitút premlčania vyjadril. Na základe týchto väd sťažovateľ považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za „*nepresvedčivé a rozporné. Týmto je odvolací rozsudok nepreskúmateľný v otázke, ktorá je pre rozhodnutie vo veci samej rozhodujúca. Preto tento stav odôvodnenia treba kvalifikovať ako porušenie práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, čo treba*

kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom odporcovi postupom súdu, a v konečnom dôsledku tiež porušenie základného práva účastníka na spravodlivý súdny proces.“.

10. Sťažovateľ napokon súhrnne k sťažnostným námietkam dodáva, že *všeobecné súdy rozhodli zjavne neodôvodnene a arbitrárne a ich rozhodnutia vo veci samej sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné. Svojimi rozhodnutiami poskytli ochranu majetku, ktorý bol nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom a ani najvyšší súd tieto vady v dovolacom konaní neodstránil. Uvádza, že «všeobecné súdy svojimi rozhodnutím nahradili prejav vôle sťažovateľa na kúpnej zmluve, ktorá je absolútne neplatným právnym úkonom. A to z dôvodu, že touto zmluvou dochádza z jeho (nahradenej) vôle k prevodu vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu práva predávajúceho na kupujúceho, ktoré vlastnícke práv v čase jeho prevodu nemal - nevlastnil. Preto podľa zásady „nikto nemôže na iného previesť viac práv než má“ je táto kúpna zmluva absolútne neplatný právny úkon, a to napriek faktu, že prejav vôle predávajúceho predať spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam, bol nahradený rozhodnutím súdu. Zo strany prvostupňového i odvolacieho súdu išlo o rozhodovanie zjavne neodôvodnené a arbitrárne, ktorým sa zasiahlo do sféry ľudských práv a základných slobôd s dôsledkom nezákonnej zmeny nositeľa vlastníckeho práva.».*

11. Na tomto základe sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho v záhlaví označené práva zaručené ústavou a dohovorom. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

16. Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ v ňom vidí porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V prospech svojho sťažnostného petitu prednáša obsahovo totožnú argumentáciu, akú uplatnil v konaní pred dovolacím súdom, a od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel najvyšší súd s ohľadom na prípustnosť jeho dovolania.

17. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd tak môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Preto ústavný súd námietky vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu okresného súdu a krajského súdu považoval len za súčasť jeho právnej argumentácie.

18. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu

ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

22. Ústavný súd na úvod považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

23. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

24. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu však vyplýva aj to, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016, pozn.), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší

súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

25. Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takýchto dôvodov bolo (s účinnosťou do 30. júna 2016, pozn.) aj odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, v súvislosti s ktorým ústavný súd judikoval, že ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní (II. ÚS 249/05, III. ÚS 171/06 III. ÚS 307/07, III. ÚS 240/09). Právo na súdnu ochranu sa však v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V sťažovateľom napadnutom dovolacom konaní procesné podmienky tohto konania upravovali ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania z § 237 ods. 1 OSP vyslovene vyplývalo, že dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie bolo prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP.

26. Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, avšak nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesnom kódexe účinnom v čase jeho rozhodovania.

27. Preskúmaním odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd zistil, že najvyšší súd sa dôsledne zaoberal dovolacím dôvodom podľa § 238 ods. 2 OSP, ktorý sťažovateľ uplatňoval, a to, že krajský súd sa odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu

vysloveného v rozhodnutí z 25. augusta 2011. Záver najvyššieho súdu, že tento dovolací dôvod nebol naplnený, nevychádzal z toho, že sťažovateľ v podanom dovolaní priamo tento dôvod neuplatnil a nepomenoval, ako sa to nesprávne snaží predostrieť, ale to, že „po späťvzati žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu a zastavení konania o tejto žalobe... sa procesná situácia v konaní zmenila a nebol už ani dôvod opodstatnenosť každého nároku posúdiť osobitne...“ (bližšie pozri bod 7).

28. Najvyšší súd osobitne reagoval aj na sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, t. j., že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania krajský súd nepostupoval podľa § 213 ods. 2 OSP, hoci tak podľa jeho názoru postupovať mal. Najvyšší súd v tejto súvislosti konštatoval, že „Žalovaný sa... k otázke premlčania vo vzťahu k použitiu ustanovenia § 100 ods. 2 a § 101 OZ mal možnosť vyjadriť, jednak v samotnom hmotnoprávnom úkone dovolania sa premlčania a jednak vo vyjadrení k stanovisku žalobcu, čo v konaní pred súdom prvej inštancie aj urobil (viď č. l. 415 a 417 spisu). Právne závery súdu prvej inštancie v otázke premlčania žalovaný mal možnosť namietať v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, čo aj urobil, (viď č. l. 464 spisu). Napokon treba uviesť, že okresný súd považoval námietku premlčania za nedôvodnú aj preto, že nárok bol pôvodnou žalobkyňou uplatnený 11. marca 2003, (t. j. v trojročnej premlčacej dobe uvedenej v § 101 OZ) a vzhľadom na ďalší procesný postup súdu (pripustenie zámeny strany sporu na strane žalobcu a pripustenie zmeny žalobného petitu), na námietku premlčania neprihliadol. Pokiaľ sa odvolací súd s týmto názorom súdu prvej inštancie stotožnil a iba doplnil dôvody, pre ktoré podľa jeho názoru zmena v osobe žalobcu a ním vykonaná zmena žalobného petitu nemali na plynutie premlčacej doby vplyv, vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré pri doterajšom rozhodovaní už boli použité. Nešlo preto o prípad porušenia ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. odvolacím súdom tak, ako to nesprávne tvrdil dovolateľ. V tejto časti nejde ani o také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré by bolo pre nedostatok dôvodov, resp. pre ich rozpornosť nepreskúmateľné.“

Ani námietku sťažovateľa o tom, že mu súd prvej inštancie neumožnil realizovať jeho procesné právo vyjadriť sa k späťvzatiu žaloby žalobkyne v časti určenia neplatnosti právneho úkonu, nemožno považovať za dôvodnú. Z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti

totiž vyplynulo, že sťažovateľ mal možnosť podať opravný prostriedok proti uzneseniu o pripustení zmeny žaloby, keďže toto rozhodnutie bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, čo však neurobil. Napokon túto námietku zjavne po prvýkrát uplatňuje až v konaní o ústavnej sťažnosti.

29. Ako z uvedeného vyplýva, najvyšší súd sa neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, a to nielen so zreteľom na uplatnený dovolací dôvod, ale aj ďalšie vady konania, ktoré však nezistil, preto následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol zákonom predpokladaným spôsobom. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné. Ústavný súd tiež nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z hľadiska posúdenia možného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv.

30. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah

opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

31. Keďže v danom prípade neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi námietkou porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

32. Nad rámec už uvedených dôvodov ústavný súd dodáva, že sťažovateľ (zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, pozn.) sám stanovil rozsah a predmet svojej sťažnosti a za porušovateľa svojich práv označil len najvyšší súd. Sťažovateľ konkrétne svojou sťažnosťou napádal len napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako výsledok dovolacieho konania. Rozsah prieskumu v rámci dovolacieho konania je však striktne limitovaný a viazaný na existenciu dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania. Pokiaľ dôvody prípustnosti dovolania neexistujú, čo v konkrétnom prípade konštatoval aj najvyšší súd, nemožno dovolaciemu súdu vyčítať, že sa meritórne nezaoberal ďalšími namietanými skutočnosťami, ktorými možno odôvodniť dovolanie, ale ktoré prípustnosť dovolania sami nezakladajú, a vidieť v tom porušenie základných práv alebo slobôd.

33. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v danom prípade nemožno uvažovať ani o porušení jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. O prípadnom porušení tohto práva by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecných súdov primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy a tiež v čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení

s ich porušením (IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 278/2010). Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

34. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017